

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Toimintakertomus
2021

Toimitus Itä-Suomen hallinto-oikeus, 2022

Taitto Mainostoimisto Ad Kreppi | Petra Suominen

Kuvat (sivuilla 13, 17 ja 19) Hallinto-oikeuden kuvapankki | kuvaaja Petri Jauhiainen

Sisällysluettelo

Ylituomarin katsaus:

Riippumatonta hallinto-oikeutta luotsaamassa vuonna 20214

Överdomarens översikt:

Lotsning av en oberoende förvaltningsdomstol år 2021 8

Jatkuvaa oppimista vuonna 2021 12

Hallinto-oikeuden osastot

Verotuksesta eläinsuojeluun ja mielenterveyteen 14

Lastensuojelusta kunnanjohtajien valintoihin ja tartuntatautiasioihin 16

Rakentamisesta ympäristöasioihin ja ulkomaalaisasioihin 18

Tilastot

Saapuneet, ratkaistut ja vireillä olevat asiat 20

Saapuneet asiat pääasiaryhmittäin 21

Keskimääräinen käsittelyaika pääasiaryhmittäin 22

Ratkaisukokoonpanot 23

Ratkaistujen asioiden lopputulokset 24

Suulliset käsittelyt 25

Henkilöstö vuonna 2021 26

Asiantuntijajäsenet 26

Tuomioistuimen arvot 27

Ylituomarin katsaus

Riippumatonta hallinto-oikeutta luotsaamassa vuonna 2021

Lääninoikeudet perustettiin lääninhallitusten yhteyteen vuonna 1955. Samana vuonna Suomesta tuli Yhdistyneiden Kansakuntien jäsen. Rautaesiripun jännitteiden lieventyessä ja Berliinin muurin murtuessa Euroopassa vuonna 1989 Suomi liittyi Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja lääninoikeuksista muodostettiin lääninhallituksista riippumattomia toimijoita. Tätä riippumattomuutta edelleen vahvistettiin uuden perustuslain säätämisen yhteydessä lakauttamalla lääninoikeudet ja perustamalla hallinto-oikeudet vuonna 1999. Nykyään Suomessa

toimii kuusi alueellista hallinto-oikeutta ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuin. Itä-Suomen hallinto-oikeus perustettiin vuonna 2014, kun Kuopion ja Kouvolan hallinto-oikeudet yhdistettiin. Itä-Suomen hallinto-oikeuden tuomiopiiri on maantieteellisesti laaja, käsittäen Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakunnat. Tuomiopiirin alueella asuu lähes 900 000 ihmistä.

Hallinto-oikeudet ovat riippumattomia tuomioistuinta hallintoasioita ja muuta julkisoikeudellista

oikeussuhdetta koskevassa oikeudenkäynnissä. Nykyisin julkishallinnossa käsiteltävien asioiden määrä on suuri ja käsiteltävät asiat ovat monipuolisia. EU-oikeus sekä perus- ja ihmisoikeudet ovat juurtuneet osaksi jatkuvasti kehittyvää julkishallinnon toimintaympäristöä. Hallinto-oikeudessa ratkaistavat asiat liittyvät laajasti yhteiskunnan eri aloihin, kuten valtio-oikeuteen ja yleishallintoon, itsehallintoon, rakentamiseen ja ympäristöön, ulkomaalaisasioihin, sosiaali- ja terveydenhuoltoon, taloudelliseen toimintaan, liikenteeseen sekä verotukseen.

Julkisoikeudellista toimintaa säätelevät runsaat eritasoiset säädökset, ja ne raamittavat viranomaisen harkintavaltaa vaihtelevasti. Hallinto-oikeuksien tehtävänä on valitus- ja hakemusasioiden ratkaisujen kautta antaa tehokasta oikeussuojaa ja arvioida, onko tehty päätös lainsäädännön mukainen ja onko harkintavaltaa käytetty lainsäädännön kussakin tapauksessa sallimissa rajoissa. Tästä vaativasta tehtävästä suoriutuminen edellyttää vahvaa ammattitaitoa kaikilta hallinto-oikeuden lainkäyttäjiltä ja sitä tukevaa työtä tekevilta työntekijöiltä. Vuonna 2021

Itä-Suomen hallinto-oikeus ratkaisi 3 062 asiaa. Vireillä olevien asioiden määrä väheni vuoden aikana 501 asialla ja vuoden 2021 lopussa vireillä olevien asioiden määrä painui alle tuhannen eli 923 asiaan. Vastaavasti keskimääräinen käsittelyaika saatiin laskettua 5,7 kuukauteen. Tämä oli kokonaisuudessaan erinomainen saavutus laadukasta työtä tekevältä koko hallinto-oikeuden henkilökunnalta.

Vuosi 2021 oli Itä-Suomen hallinto-oikeudessa työntäyteinen eikä koronakaan hellittänyt otet-

taan yhteiskunnassa. Lainkäyttö ja sen kaikki tärkeät tukitoimet jatkoivat vuonna 2020 omaksettua hybridityötä osin fyysisesti oikeustalolla ja osin etänä. Vastaavat hybridijärjestelyt olivat käytössä hallinto-oikeuden järjestämissä suullisissa käsittelyissä oikeudenkäynnin osapuolille. Koronasta riippumatta hallinto-oikeus järjesti vuonna 2021 runsaasti suullisia käsittelyjä edellisen vuoden tapaan. Vuonna 2020 käyttöön otettua uutta sähköistä asianhallintajärjestelmää opittiin käyttämään entistä paremmin. Työntekijöiden asenne tähän muutokseen on

ollut kokonaisuudessaan hyvin positiivinen ja uudesta järjestelmästä halutaan koko ajan irti enemmän. Asianhallintajärjestelmän ominaisuuksien tehokkaampi hyödyntäminen edellyttäisi jatkossa, että hallinto-oikeuden sisäisen sähköisen työskentelyn ohella myös oikeudenkäynnin osapuolet omaksuisivat laajemmin sähköisen asioinnin käyttäen erillistä sähköistä asiointipalvelua. Hallinto-oikeudessa voi tuki edelleen asioida myös sähköpostitse ja paperisin asiakirjoin.

Hallinto-oikeus antoi aikaisempien vuosien tapaan vuonna 2021 lukuisia lausuntoja erilaisiin

lainsäädäntöhankkeisiin ja työntekijät koulutautuivat sekä kouluttivat sisäisissä ja ulkoisissa tilaisuuksissa. Jatkuva oppiminen on olennaista ja uusien työntekijöiden hyvä perehdyttäminen alusta alkaen tärkeää. Lainkäytön laadukkuus on ensisijaista. Riskikartoitukset sekä tietosuoja ja tiedonhallinta tulivat entistä syvällisemmäksi osaksi hallinto-oikeuden hallintoa. Hallinto-oikeuden sisäistä kehitystyötä jatkettiin muun muassa strategisen suunnittelun ja siihen liittyvien erilaisten käytännön jalkautustoimenpiteiden eteenpäin viemisellä. Tämä työ jatkuu vuonna 2022.

Vuonna 2021 ilmastonmuutokseen liittyvät huolet kasvoivat. Maailmanpolitiikankin vuosikymmenten poutasää jatkoi viime vuosien kehityskulkujen mukaisesti muuttumistaan entistä epävakaisemmaksi. EU:n sisällä jouduttiin jatkamaan keskustelua oikeusvaltion tärkeydestä. Vaikka Suomessa tilanne on vakaa, oikeusvaltio ei ole itsestäänselvyys Euroopan unionissakaan. Algoritmi pohjainen vaikuttaminen ja poliittisen keskustelun siirtyminen sosiaaliseen mediaan aiheuttivat yhä enemmän ikäviä lieveilmiöitä. Koronapandemian torjunta jakoi kansaa ja perusoikeuksien perään kyseleville naureskeltiin sosi-

aalisessa mediassa puolin ja toisin. Yhteiskunta ei ole edelleenkään valmis, työtä riittää. Lisäksi pandemian aiheuttaman laskun suuruutta yksilöiden henkiseen hyvinvointiin ja yhteiskunnan sosiaaliseen pääomaan ei tiedä kukaan, laskun rivit ovat liian moninaisia. Tuomioistuimet eivät osallistu poliittiseen keskusteluun. Tuomioistuimet kantavat kuitenkin omalta osaltaan vastuuta oikeusvaltiosta ja oikeusturvan saatavuudesta. Tässä työssä kansainväliset ja kansalliset ilmiöt sekä suuret yhteiskunnalliset hallintorakenteiden muutokset, kuten sote, näkyvät myös hallinto-oikeuksissa.

Hyvässä ajoin vuoden aikana tuomioistuimen johdon katse kääntyy päivittäisen luotsaamisen ohella seuraavaan vuoteen. Vaikka yhteiskunnan jatkuva muutostilanne näyttäytyy hallinto-oikeuksissa tulevan työmäärän ja tästä aiheutuvan työn järjestämisen ennakkoinnin haasteellisuutena, Itä-Suomen hallinto-oikeus sai vuonna 2021 kaikesta huolimatta tähyillä vuoteen 2022 vakaista ja hyvistä asetelmista.

Petri Saukko
ylituomari

Överdomarens översikt

Lotsning av en oberoende förvaltningsdomstol år 2021

Länsrätterna inrättades i anslutning till länsstyrelserna år 1995. Samma år blev Finland medlem av Förenta Nationerna. Då spänningarna med anledning av järnridån minskade och Berlinmuren föll i Europa år 1989 anslöt sig Finland till Europeiska människorättskonventionen och länsrätterna gjordes till instanser som var oberoende av länsstyrelserna. Detta oberoende förstärktes ytterligare i samband med att den nya grundlagen stiftades, då länsrätterna lades ner och förvaltningsdomstolarna inrättades år 1999. I dag verkar sex regionala förvalt-

ningsdomstolar och Ålands förvaltningsdomstol i Finland. Östra Finlands förvaltningsdomstol inrättades år 2014, då Kuopio och Kouvola förvaltningsdomstolar slogs samman. Domkretsen för Östra Finlands förvaltningsdomstol är geografiskt sett stor och den omfattar landskapen Norra Savolax, Södra Savolax, Norra Karelen, Södra Karelen och Kymmenedalen. I domkretsens område bor så gott som 900 000 personer.

Förvaltningsdomstolarna är oberoende domstolar i rättegångar som gäller förvaltningsärenden

och andra offentlighetsrättsliga rättsförhållanden. Det antal ärenden som numera behandlas i den offentliga förvaltningen är stort och de är mångsidiga. EU-rätten och de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna har etablerats som en del av den offentliga förvaltningens verksamhetsmiljö, som kontinuerligt förändras. De ärenden som avgörs i förvaltningsdomstolen anknyter i hög grad till samhällets olika områden, såsom statsrätt och allmän förvaltning, självstyrelse, byggande och miljö, utlänningsärenden, social- och hälsovård, eko-

nomisk verksamhet, trafik och beskattning. Den offentligrättsliga verksamheten regleras av ett stort antal författningar på olika nivåer och de utgör på varierande sätt ramen för myndigheternas prövningsrätt. Förvaltningsdomstolarnas uppgift är att via avgöranden av besvär- och ansökningsärenden ge ett effektivt rättsskydd och bedöma om det fattade beslutet är förenligt med lagstiftningen och om prövningsrätten utövats inom de gränser som lagstiftningen tillåter vid respektive fall. För att klara av denna krävande uppgift krävs gediget yrkeskunnande av alla anställda

som utövar rättskipning och utför arbete till stöd för rättskipningen vid förvaltningsdomstolen. År 2021 avgjorde Östra Finlands förvaltningsdomstol 3 062 ärenden. Antalet anhängiga ärenden minskade under året med 501 och i slutet av år 2021 sjönk antalet anhängiga ärenden till under tusen, det vill säga till 923. På motsvarande sätt har den genomsnittliga behandlingstiden kunnat sänkas till 5,7 månader. Detta var i sin helhet en utomordentlig prestation av hela förvaltningsdomstolspersonalen, som utför ett högklassigt arbete.

År 2021 var ett arbetsfyllt år vid Östra Finlands förvaltningsdomstol och inte heller coronan släppte greppet om samhället. Rättskipningen och alla dess viktiga stödåtgärder fortsatte i det hybridarbete som tillägnats år 2020, dels med fysiskt arbete i rättshuset, dels på distans. Motsvarande hybridarrangemang var i användning i muntliga behandlingar som anordnades av förvaltningsdomstolen för rättegångsparterna. Oberoende av coronaviruset ordnade förvaltningsdomstolen under år 2021, i likhet med det föregående året, ett stort antal muntliga

förhandlingar. Vi lärde oss att ännu bättre använda det nya ärendehanteringssystemet som togs i bruk år 2020. De anställdas attityd till denna förändring har i sin helhet varit väldigt positiv och målet är att hela tiden få ut mera av det nya systemet. Ett effektivare utnyttjande av ärendehanteringssystemets egenskaper skulle i fortsättningen förutsätta, vid sidan om förvaltningsdomstolens interna elektroniska arbete, att också rättegångsparterna i högre grad utträttar ärenden elektroniskt genom att använda den separata e-tjänsten. I förvaltningsdomstolen är det dock fortfarande möjligt att uträtta ärenden också per e-post och med pappershandlingar.

Förvaltningsdomstolen gav i likhet med tidigare år under år 2021 ett stort antal utlåtanden för olika lagstiftningsprojekt och de anställda utbildade sig och gav utbildning i interna och externa evenemang. Livslångt lärande är väsentligt och bra introduktion till nya anställda från första början är viktigt. En högklassig rättskipning är av primär vikt. Riskkartläggning, dataskydd och informationshantering blev en ännu viktigare del av förvaltningsdomstolens förvaltning. Förvaltningsdomstolens interna utvecklingsarbete fortsattes bland annat genom att vidareutveckla den strategiska planeringen och olika anknutna förankringsåtgärder i praktiken. Detta arbete fortsätter år 2022.

Under år 2021 ökade oron kring klimatförändringen. Också i världspolitiken fortsatte orosmolnen, som funnits på himlen i flera decennier, att öka i likhet med tidigare år. Inom EU var det nödvändigt att fortsätta debatten om vikten av en rättsstat. Trots att situationen är stabil i Finland, är en rättsstat inte en självklarhet ens i Europeiska unionen. Den algoritmbaserade påverkan och förflyttningen av den politiska debatten till sociala medier genererade allt mer tråkiga negativa fenomen. Bekämpningen av coronapandemin delade folket och i de sociala medierna skratade man åt dem som efterlyste grundläggande fri- och rättigheter, såväl bland anhängarna som bland motståndarna. Det finns fortfarande att

göra att i samhället. Därtill vet ingen i vilken mån pandemin försämrat individernas psykiska välbefinnande och samhällets sociala kapital, parametrarna i kalkylen är för komplexa. Domstolarna deltar inte i den politiska debatten. Domstolarna bär dock för egen del sitt ansvar för rättsstaten och tillgången till rättsskydd. I detta arbete syns också internationella och nationella fenomen samt stora förändringar i förvaltningsstrukturen, såsom i social- och hälsovården, också i förvaltningsdomstolarna.

I god tid under året vänds domstolsledningens blick, vid sidan om den dagliga lotsningen, mot följande år. Trots att det kontinuerliga

förändringstillståndet i samhället syns i förvaltningsdomstolarna som en utmaning i prognostiseringen av den framtida arbetsmängden och anordnandet av det arbete som den förorsakar, kunde Östra Finlands förvaltningsdomstol år 2021 trots allt blicka mot år 2022 utifrån en stabil och bra situation.

Petri Saukko
överdomare

Hallintojohtajan katsaus

Jatkuvaa oppimista vuonna 2021

Kuluneen vuoden aikana hallinto-oikeuden työssä korostui muutosvalmius ja jatkuvan oppimisen sekä kehittämisen tarve paitsi työ- ja toimintatavoissa, myös perustyömme eli laadukkaan ja tehokkaan lainkäyttötyön hoitamisessa. Käsiteltävien asioiden ja ennen kaikkea suullisten käsittelyjen takavuusia merkittävästi suuremman määrän hallinta, kirjaamistoimintaan kohdistuneet korostuneet vaatimukset, aineistoltaan ja asianosaispiiriltään laajojen lainkäyttöasioiden käsittely sähköisessä toimintaympäristössä sekä tietosuoja- ja tietoturvan vaatimuksista huoleh-

timinen olivat kuluneena vuonna keskeisinä toimintatapojemme kehityskohteina. Lainkäytön laatua taas kehitettiin muun ohella osallistumalla hallinto-oikeuksien ensimmäiseen yhteiseen laatuhankeeseen, jossa teemana olivat suullista käsittelyä edeltävät valmistelutoimet.

Sähköisen asiankäsittelyjärjestelmä Haipan aiheuttama toimintatapojen muutos, järjestelmän edelleen kehittäminen ja jatkuva ennakointi sekä reagointi työllistivät henkilökuntaa merkittävästi. Vaikka järjestelmän käyttöä koskevat ohjeet ja

toimintatavat olivat varsin toimivat jo kuluneen vuoden alussa, seurattiin järjestelmän käyttöön-oton tilannetta viikoittain yhdessä. Kevään aikana perustettiin myös Haipan prosessityöryhmä, jonka työn tuloksena erityisesti sisäistä viestintää lainkäyttöasioissa kehitettiin edelleen niin, että työtä saatiin osaltaan hallittavammaksi. Sisäistä työskentelyä on myös pyritty parantamaan tehtäväjärjestelyin. Hallinto-oikeuden henkilöstö on tässä tilanteessa toiminut joustavasti ja tehokkaasti yhteen hiileen puhaltaen, mistä kiitos kuuluu yhteisistä asioista vastuuta kantaneille ja

koko henkilöstölle. Toivottavasti sähköistä menettelyä saadaan kehitettyä pikaisesti edelleen myös lainkäyttöasioiden asianosaisten ja viranomaisten osalta, jotta sähköisestä toimintatavasta saataisiin aidommin sen tarjoamat hyödyt käyttöön. Sisäisen työskentelyn osalta huomion kohteena oli myös esimiestyö, työhyvinvointi ja sisäinen viestintä, joiden parantamiseen tähtäävä työ on jatkuva.

Jatkuva on myös perustehtävämme lainkäyttötyön kehittäminen. Henkilöstön osaamisesta

huolehtiminen suunnitelmallisesti, toimiva perehdytysprosessi, jatkuva kouluttautuminen henkilöstön omien toiveiden ja viraston tarpeiden mukaisesti sekä entistä paremmaksi asiantuntijaksi tuleminen on meidän kaikkien työssä keskeinen tavoite, joka edistää myös työhyvinvointia. Olemme tuomioistuimena sitoutuneet jatkuvaan kehittämiseen myös tältä osin. Toteutettu laatuhankeen ensimmäinen vaihe on osa tätä työtä, joka tulee jatkumaan kuluvan vuoden aikana. Sähköisten toimintatapojen kehittäminen paitsi lainkäytön, myös hallinnon

tehtävien suhteen ja työhyvinvoinnista, jatkuvasta oppimisesta sekä osaamisesta huolehtiminen tulevat olemaan keskeisiä toiminnan painopisteitä myös jatkossa, ja näiltä osin konkreettisia toimenpiteitä pohditaan yhdessä koko henkilöstön kanssa muun ohessa strategiatyössämme. Kun perustehtävämme hoidon kannalta lähtökohdat tulevaan ovat erittäin hyvät, voimme luottavaisin mielin katsoa tulevaan.

Timo Tervonen
hallintojohtaja

Verotuksesta eläinsuojeluun ja mielenterveyteen

Hallinto-oikeuden 1. osastolla käsitellään monenlaisia asiaryhmiä yhteiskunnan eri osa-alueilta, kuten mielenterveyteen, toimeentulotukiin, yleishallintoon, opetus- ja sivistystoimeen, ampuma-aseisiin, eläinsuojeluun, elinkeinoihin, maa- ja metsätalouteen ja verotukseen liittyviä asioita sekä ulkomaalaisasioita. Osastolla käsiteltiin määrällisesti eniten mielenterveyssyistä hoitoon määräämiseen liittyviä asioita.

Finlexissä julkaistussa päätöksessä hallinto-oikeus hylkäsi eläinvahinkokorvausta koskevan valituksen. Valittaja oli hakenut hirvenmetsästyksen yhteydessä Venäjälle kadonneesta koirastaan riistavahinkolain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaista suurpedon aiheuttamaa

eläinvahinkokorvausta. Hallinto-oikeus totesi päätöksensä perusteluissa, että riistavahinkolain 1 §:n soveltamisala sekä lain tarkoitus ja systematiikka huomioon ottaen riistavahinkolaki on kansallinen laki ja sitä sovelletaan vain Suomen valtion alueella aiheutuneeseen vahinkoon. Tästä johtuen myöskään riistavahinkolain 24 §:ssä tarkoitettua maastotarkastusta 23 §:ssä tarkoitettun vahingon toteamiseksi ja arvioimiseksi ei ole voitu järjestää, koska mahdollinen vahinko oli tapahtunut Venäjällä. Koska korvauksen myöntämiselle ei ollut ollut riistavahinkolaissa säädettyä perustetta korvaushakemus oli tullut hylätä eikä valituksenalaista päätöstä ollut syytä muuttaa. (Itä-Suomen HAO 26.2.2021 taltio 21/0052/1, lainvoimainen)

Finlexissä julkaistussa ampuma-aseisiin liittyvässä päätöksessään hallinto-oikeus hylkäsi valituksen, joka koski valittajan käyttäytymisen johdosta hylättyä aselupahakemusta. Valittaja oli tuomittu vuonna 1995 taposta yhdeksän vuoden ja kuuden kuukauden mittaiseen vankeusrangaistukseen ja vuonna 2002 törkeästä huumausainerikoksesta, ampuma-aserikoksesta ja laittomasta tuontitavaraan ryhtymisestä yhteiseen viiden vuoden ja yhden kuukauden mittaiseen vankeusrangaistukseen. Hallinto-oikeus totesi päätöksensä perusteluissa, että ampuma-aselaisissa ei ole säännöstä siitä, kuinka pitkään luvan hakijan aiemmat rikostuomiot muodostavat estevaikutuksen uuden aseluvan saamiselle. Vakiintuneessa lupa- ja oikeuskäytännössä on katsottu, että

mitä vakavammasta rikoksesta on kysymys, sitä pidempään estevaikutus kestää. Kun otetaan huomioon valittajan syyllistyminen vakaviin rikoksiin ja niistä tuomitut seuraamukset sekä ampuma-aselain esitöissä mainitut seikat luvanhakijan sopivuuden arvioinnista, poliisilaitos on voinut katsoa valittajan olevan ampuma-aselain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla käyttäytymisensä perusteella sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on sillä olevan harkintavaltansa nojalla voinut hylätä valittajan aselupahakemuksen. (Itä-Suomen HAO 10.5.2021 taltio 21/0082/1, lainvoimainen)

Finlexissä julkaistussa veroasiassa yhtiössä oli suunniteltu osittaisen sukupolvenvaihdon toteuttamista siten, että henkilöt B ja C lahjoittavat omistamansa kiinteistötoimintaa harjoittavan yhtiön osakkeet lapsilleen. Yhtiön toiminta oli alkanut vuonna 2019 tapahtuneen X Oy:n osittaisjakautumisen seurauksena ja yhtiö oli jatkanut X Oy:ssä harjoitettua kiinteistötoimin-

taa. Verohallinnon antaman ennakkoratkaisun mukaan lahjoitukseen sovelletaan perintö- ja lahjaverolain 55 §:n säännöksiä. Veronsaajien oikeudenvilvontayksikkö vaati ennakkoratkaisun kumoamista, koska yhtiötä ei kokonaisuutena arvioiden tulisi pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna yrityksenä. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja totesi päätöksensä perusteluissa, että perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 1 momentin veronhuojennusta koskevan säännöksen tavoitteena on muun muassa yritysten sukupolvenvaihdojen edistäminen sekä yritystoiminnan ja sitä kautta myös työpaikkojen jatkuvuuden turvaaminen. Perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 1 momentissa tarkoitettuna yrityksenä käsitettäväksi ei ole perintö- ja lahjaverolaissa erikseen määriteltä. Vakiintuneen verotus- ja oikeuskäytännön mukaan vuokraustoimintaa harjoittavan yhtiön toimintaa ei ole lähtökohtaisesti katsottu elinkeinotoiminnaksi. Perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 1 momentin soveltamisen kannalta keskeistä on, onko luovutuksen kohteena lähinnä omaisuutta

vai aktiivisesti harjoitettavaa yritystoimintaa. Yhtiön harjoittaman arvopaperikaupan liikevaihto on ollut merkittävä osa yhtiön kokonaisliikevaihdosta. Yhtiön toiminnan on kuitenkin muutoin katsottava painottuvan kiinteistöihin liittyvään yritystoimintaan. Yhtiön vuokraustoimintaan liittyy aktiivista kiinteistökehitystoimintaa, jossa asiakkaiden yksilölliset tarpeet pyritään ottamaan huomioon. Yhtiö myös tarjoaa asiakkailleen yritystoiminnaksi katsottavaa teknistä isännöintiä ja rakennuttamispalveluita. Lisäksi yhtiö on suunnitellut myyvänsä kiinteistökohteita ja esittänyt perusteet sille, miksi ei ole niitä viime aikoina myynyt. Yhtiön nykyään harjoittamassa toiminnassa on myös tehty kiinteistökauppoja ennen X Oy:n osittaisjakautumista. Edellä mainituissa olosuhteissa yhtiön kiinteistötoiminnasta ja arvopaperikaupasta saatua selvitystä kokonaisuutena arvioiden yhtiötä voitiin pitää perintö- ja lahjaverolain 55 §:ssä tarkoitettuna yrityksenä. (Itä-Suomen HAO 18.11.2021 taltio 2379/2021, ei lainvoimainen)

Lastensuojelusta kunnanjohtajien valintoihin ja tartuntatautiasioihin

Hallinto-oikeuden 2. osastolla käsitellään monipuolisesti muun muassa valtio-oikeuteen, yleishallinto-oikeuteen, itsehallintoon, asiakirjajulkisuuteen, virkasuhdeoikeuteen, lastensuojeluun ja vammaispalveluihin liittyviä asioita. Asioita osaston käsiteltäväksi tuli kokonaisuutena jonkin verran vähemmän edellisvuosiin verrattuna.

Sosiaaliasioista käsiteltäväksi osastolle saapui ja ratkaistiin eniten lastensuojeluasioita. Saapuneiden huostaanottohakemusten määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Kiireellistä sijoitusta ja sen jatkamista sekä huostassapidon lopettamista koskevia asioita tuli käsiteltäväksi edellisvuotta hieman vähemmän. Lastensuojeluasioissa järjestettiin vuoden mittaan 45 suullisen käsittelyn

tilaisuutta, joista osassa käsiteltiin yhdistettynä useampia asioita.

Koronapandemialla oli edelleen vaikutuksia osaston toimintaan erityisesti suullisten käsittelyjen järjestelyjen osalta. Pandemian vuoksi koko vuoden ajan toteutettiin erilaisia varotoimia, kuten suullisten istuntojen järjestämistä etäyhteyksin, suojamaskien käyttöä, turvavälejä ja hyvää käsihygieniää. Lastensuojeluasioissa näkyi ajoittain koronapandemian aiheuttama kuormitus perheille sekä taloudelliset huolet. Myös etäkoulun vaikutus näkyi lasten koulunkäynnin haasteissa. Omaishoidon tukea koskevissa asioissa tuli esille koronapandemian johdosta lisääntynyt avun tarve kodeissa. Koronapandemian vaikutus hallinto-

oikeuden toimintaan ilmeni myös tartuntatautilain mukaisissa valitusasioissa, joiden ratkaisemiseen hallinto-oikeudessa osallistuu lainoppineiden tuomareiden lisäksi asiantuntijajäsen.

Julkaistussa Finlex-ratkaisussa hallinto-oikeus hylkäsi valituksen Itä-Suomen aluehallintoviraston yleisötilaisuuksien ja yleisten kokouksien kieltämistä koskevasta tartuntatautilain 58 §:n mukaisesta päätöksestä. Hallinto-oikeus arvioi, että vuosittaisen taidetapahtuman järjestävällä valittajayhtiöllä oli valitusoikeus asiassa. Hallinto-oikeus katsoi, ettei yleisötilaisuuden käsite ollut valituksessa väitetyllä tavalla tulkinanvarainen. Yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet oli voitu kieltää myös ulkotiloja koskien.

Aluehallintovirasto oli myös voinut alle 20 henkilön yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien kokonaan kieltämisen sijaan asettaa niiden järjestämistä koskevia tarkempia vaatimuksia. (Itä-Suomen HAO 9.9.2021 1848/2021)

Toisessa julkaistussa Finlex-ratkaisussa hallinto-oikeus hylkäsi tartuntatautilain mukaiseen karanteeniin asettamista koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen. Hallinto-oikeus katsoi, että päätös oli voitu antaa suullisesti ja asianosaista kuulematta asian kiireellisyyden vuoksi. Päätöksen oli antanut tartuntatautilain mukaan toimivaltainen viranhaltija, vaikka suullisen päätöksen oli antanut huoltajalle tiedoksi muu henkilö. Valittaja oli voitu määrätä karanteeniin tartunnan jäljityksessä

ilmenevän riittävän selvityksen perusteella. (Itä-Suomen HAO 15.10.2021 2140/2021)

Hallinto-oikeus ratkaisi myös paljon tiedotusvälineissä esillä olleet Ruokolahden kunnanjohtajan virantäyttöä koskevan valitusasian. Hallinto-oikeus kumosi Ruokolahden kunnanvaltuuston päätökset siltä osin kuin ne koskivat koeajan määrittämisestä kunnanjohtajan virkasuhteeseen ja kunnanjohtajan valinnan rauenneeksi toteamista. Hallinto-oikeus muun ohella totesi, että valinnan raukeamisesta oli päätetty ennen kuin kunnanjohtajan virkaan valitun virantoimituksen oli ollut määrä alkaa eikä kunnalla siten ollut ollut vielä varmaa tietoa siitä, ryhtyykö hän hoitamaan virkasuhdettaan. Kunnanvaltuusto ei ollut

voinut pitää valintaa rauenneena siitä syystä, ettei kunnanjohtajaksi valittu ollut hyväksynyt johtajasopimusluonnosta tai ilmoittanut, ryhtyykö hän hoitamaan virkaa kunnan päättämällä ehdoilla. (Itä-Suomen HAO 23.6.2021 21/0274/2)

Vuoden 2021 aikana hallinto-oikeuteen tuli vireille myös valitus niin sanotun Tiitisen listan asiakirjajulkisuutta koskevasta suojelupoliisin päätöksestä. Suojelupoliisi hylkäsi yksityisen henkilön tietopyynnön ja piti asiakirjaa salassa pidettävänä. Asian ratkaiseva lainkäyttökokoonpano perehtyi asiakirjaan joulukuussa 2021. Ratkaisu asiassa tullaan antamaan alkuvuoden 2022 aikana.

Rakentamisesta ympäristöasioihin ja ulkomaalaisasioihin

Hallinto-oikeuden 3. osastolla käsiteltäviin asioihin kuuluivat rakentamiseen ja ympäristöön liittyvät asiat, valtio-oikeudesta kansalaisuusasiat, elinkeinoasioista kaivosasiat, liikenne- ja viestintäasioista ajo-oikeusasiat sekä osan vuotta yleishallinto-, työvoima- sekä opetus- ja sivistystoimen asioita. Myös suurin osa ulkomaalaisasioista siirtyi osastolle vuoden alusta lukien. Näihin kuuluvat kansainvälistä suojelua koskevien asioiden lisäksi muun muassa kaikki erilaisiin oleskelulupiin liittyvät asiat.

Vuoden aikana osastolla käsiteltäviä uusia ulkomaalaisasioita tuli käsiteltäväksi saman verran kuin edellisvuonna. Rakentamiseen ja ympäristöön liittyviä asioita saapui jonkin verran vähemmän. Kaivosasioita saapui saman verran,

kun taas ajo-oikeusasioiden määrässä oli nousua edellisvuoteen verrattuna. Suullisia käsitteilyä pidettiin etenkin kansainväliseen suojeluun ja oleskelulupiin liittyvissä asioissa. Katselmuksia tehtiin maa-ainesasiassa Rautalammilla ja poikkeamisasiassa Nurmeksessa.

Hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana useampia rajavartioston päätöksistä tehtyjä valituksia, joissa Kaakkois-Suomen rajavartiosto oli evännyt valittajien pääsyn Schengen-alueelle katsoen valittajien vaarantavan kansanterveyttä Schengenin rajasäännösten (399/2016) 6 artiklan 1 e -kohdan mukaisesti. Asiassa oli kyse siitä, oliko rajavartiosto voinut ulkomaalaislain 146 §:n mukaisesti arvioida Suomen ja Venäjän koronavirusepidemiatilanne sekä rajoitusten ennal-

taehkäisevä tarkoitus huomioiden, että maahanpääsyn epäämistä puoltaneet seikat olivat olleet painavampia kuin valittajien esittämät perusteet maahanpääsyn sallimiselle ja oliko valittajien kohdalla ollut olemassa sellainen välttämätön syy, jonka vuoksi rajavartioston olisi tullut sallia heidän maahanpääsynsä.

Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin tarkoittamaa poikkeamislupaa koskeva asiassa. Varsinais-Suomen ELY-keskus oli myöntänyt eräille maatalousyrittäjille luvan valkoposkikihanhien karkottamiseen sekä valkoposkikihanhia ampumalla että niitä vahingoittamattomilla menetelmillä. Hallinto-oikeus arvioi, että valkoposkikihanhien muuton aikaiseen levähtämiseen liittyvässä hanhien ruokailussa on

kysymys lintudirektiivin 9 artiklan 1 a kohdassa tarkoitettu vakavasta vahingosta viljelijöiden viljelmille. Asiassa esitetystä selvityksestä ilmeni, että valkuposkivanhan oli yritetty karkottaa viljelmiltä useilla keinoilla. Hallinto-oikeus arvioi, että muuta tyydyttävää ratkaisua hanhien karkottamiseen ei ollut. Hallinto-oikeus arvioi, että poikkeamisluvan sallima lintujen ampuminen ei heikennä lintudirektiivin 13 artiklassa tarkoitettulla tavalla lajin suojelutasoa, koska laji on kokonaisuudessaan elinvoimainen. (Itä-Suomen HAO 21/0065/3)

Pyhtään Kirkonkylän osayleiskaavaa koskevissa valituksissa oli kysymys kirkonkylän eteläpuolella olevasta lentopaikasta. Kaavassa oli lentopaikan toimintoja varten osoitettu muun ohella lentoliikenteen ja siihen liittyvien toimintojen alue sekä ilmailutoiminnan alue, joka oli tarkoitettu ensisijaisesti droneliiketoiminnalle. Alueelle oli osoitettu myös muun ohella lentotoimintaan kytkeytyvälle toiminnalle tarkoitettu palvelujen alue. Hallinto-oikeus kumosi kaavan yleisen määräyksen, jonka mukaan maankäyttö- ja

rakennuslain 44 §:n mukaisesti rakennuslupa voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella lentoliikenteen alueella. Kaavamääräyksen mukaan lentoliikenteen alueelle voitiin rakentaa muun muassa lentoliikennettä palvelevia rakennuksia sekä palvelu- ja toimistotiloja. Rakentamisen määrää ei ollut rajoitettu, mutta yleiskaava mahdollisti lentoliikenteen alueeseen liittyvien toimintojen rakentamisen noin 36 hehtaarin alueelle. Lentoliikenteen alueeseen rajoitui asemakaavoitettaviksi alueiksi tarkoitettut työpaikka-alue ja palvelujen alue. Lentoliikenteen alue sijaitsi osaksi pohjavesialueella ja vedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä. Hallinto-oikeus arvioi, että yleiskaavan perusteella lentoliikenteen alueelle oli mahdollista muodostaa vaikutuksiltaan merkittävää palvelu- ja muuta rakentamista eikä yleiskaava ohjannut riittävästi rakentamista lentoliikenteen alueelle. Muilta osin valitukset hylättiin. (Itä-Suomen HAO 21/0056/3)

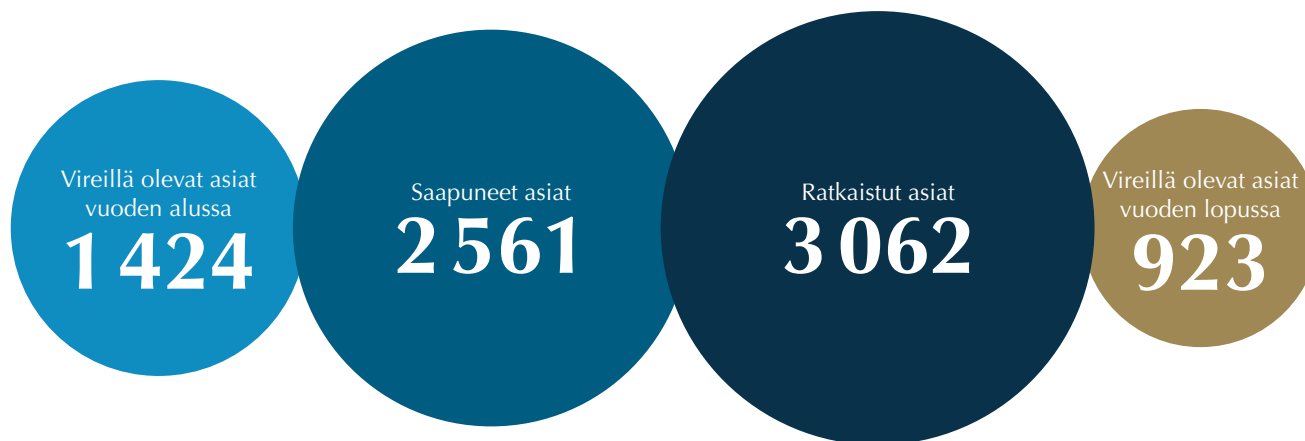
Pohjois-Karjalan Osuuskaupalle myönnetyn hotellilaajennuksen poikkeamislupa-asiassa Nurmeksessa oli kyse Bomban matkailualueella

voimassa olevasta asemakaavasta ja rakennusjärjestyksestä poikkeamisesta. Hallinto-oikeus hylkäsi valitukset ja totesi, että maisemallisesti merkittävimmät poikkeamiset olivat kerrosluvusta poikkeaminen ja rantaetäisyydestä poikkeaminen. Olemassa oleva hotelli sijaitsi avoimessa rantamaisemassa. Myös rakennukseen suunniteltu laajennus muodostuisi olemassa olevaan rakennukseen liittyvänä näkyväksi rantamaisemassa. Kerrosluvun ylityksen seurauksena laajennus ei muodostunut merkittävästi korkeammaksi kuin aiemmin rakennettu hotellilaajennus. Haetun tasakattomuodon johdosta rakennus jäisi matalammaksi kuin harjakattoisena toteutuksena. Hallinto-oikeus arvioi saadun selvityksen ja katselmuksessa tehtyjen havaintojen perusteella, että olemassa olevan rakennuksen yhteyteen sijoittuvan suunnitellun laajennuksen vaikutus lähiympäristöön ei ollut näissä olosuhteissa huomattava. Laajennushankkeen ja Bomban talon väliin jäi vesialuetta sekä puustoinen alue eikä hanke vaikuttanut korttelin olosuhteisiin haitallisesti. (Itä-Suomen HAO 2363/2021)

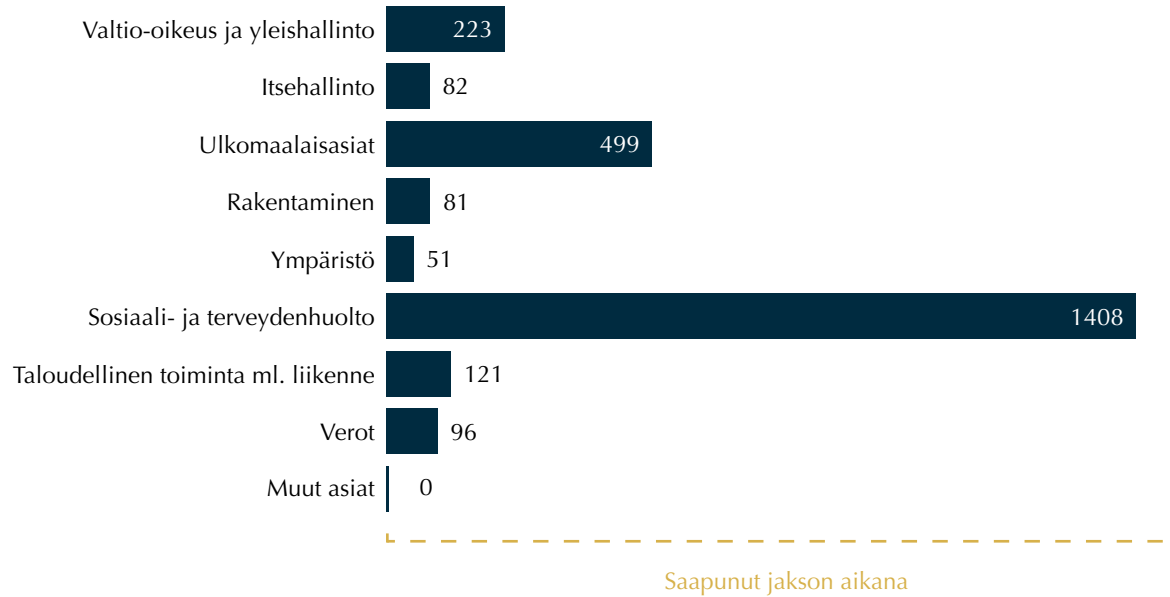

Saapuneet, ratkaistut ja vireillä olevat asiat

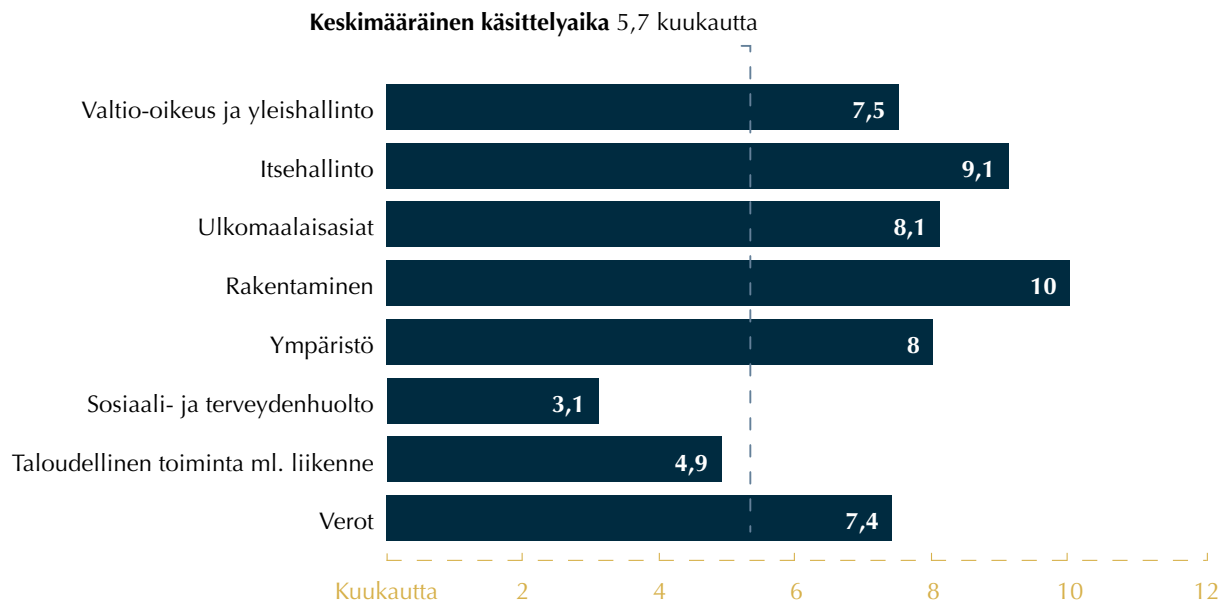

Saapuneet asiat pääasiaryhmittäin

Keskimääräinen käsittelyaika pääasiaryhmittäin

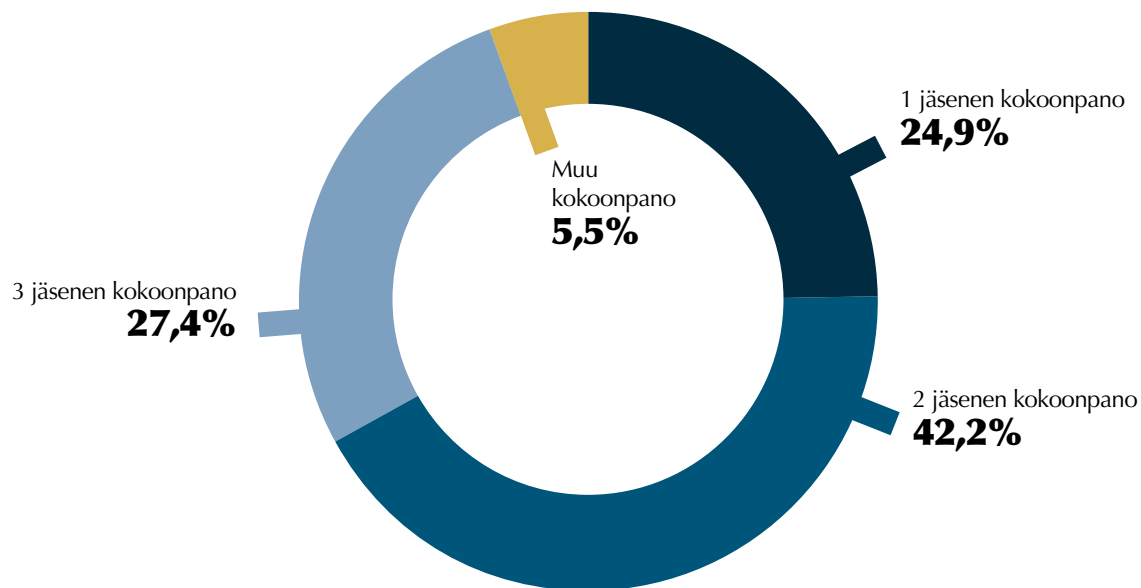

Ratkaisukokoonpanot

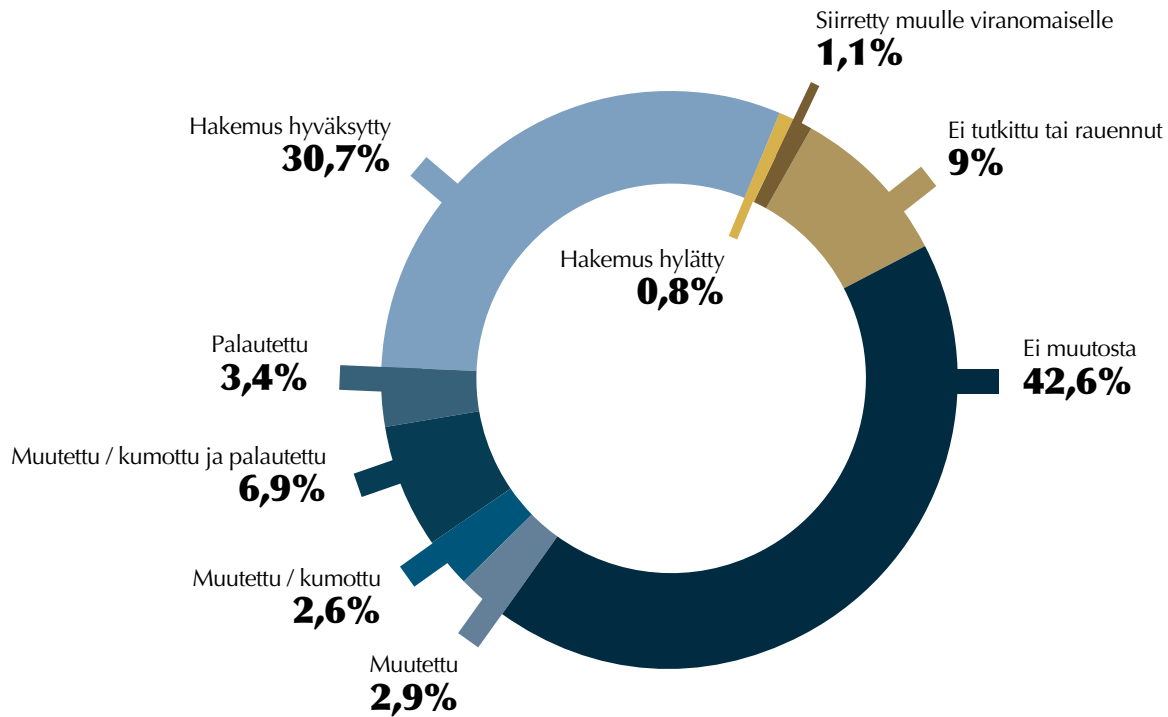

Hallinto-oikeus on yleensä toimivaltainen kolmijäsenisenä.
Tietyt laissa määritellyt asiat voidaan ratkaista 1-2 jäsenen kokoonpanossa.

Ratkaistujen asioiden lopputulokset

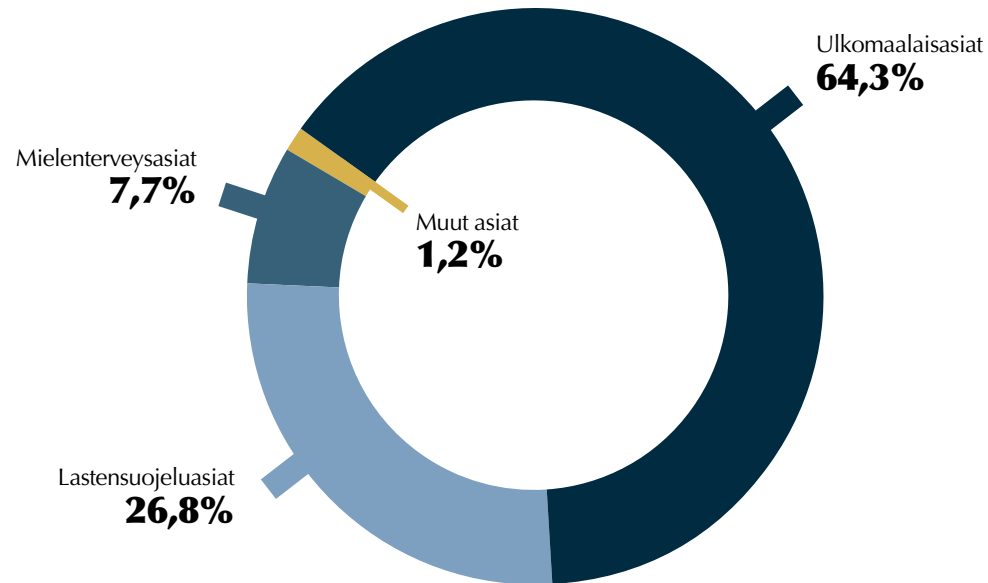

Suulliset käsittelyt

Vuoden 2021 aikana pidettiin 168 suullisen käsittelyn tilaisuutta. Usein esimerkiksi lastensuojeluasioissa yhteiskäsitellään useampia asioita samassa tilaisuudessa.

Hallinto-oikeuden
Henkilöstö vuonna 2021

Toimikausi 1.11.2017–31.10.2022
Asiantuntijajäsenet

Tuomarit **48**

8 Aessori
Kärjänotaari
Notaarit

Lastensuojelulaki **17**

4 Adoptiolaki

Esittelijät **10**

24 Lainkäyttösihteerit

Mielenterveyslaki **11**

4 Päihdehuoltolaki

90 + harjoittelijoita

Kehitysvammaisten erityishuoltolaki **6**

4 Tartuntatautilaki

46 asiantuntijajäseniä
eri asiaryhmissä

Tuomioistuimen arvot

Riippumattomuus

Oikeusvarmuus

Tuloksellisuus

**Yhteiskunnallinen
vaikuttavuus**

Avoimuus

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO

Puh. 029 56 42502 (asiakaspalvelu)
virastoposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Hallinto-oikeus verkossa oikeus.fi-sivustolla
lyhytosoite www.ishao.fi

